

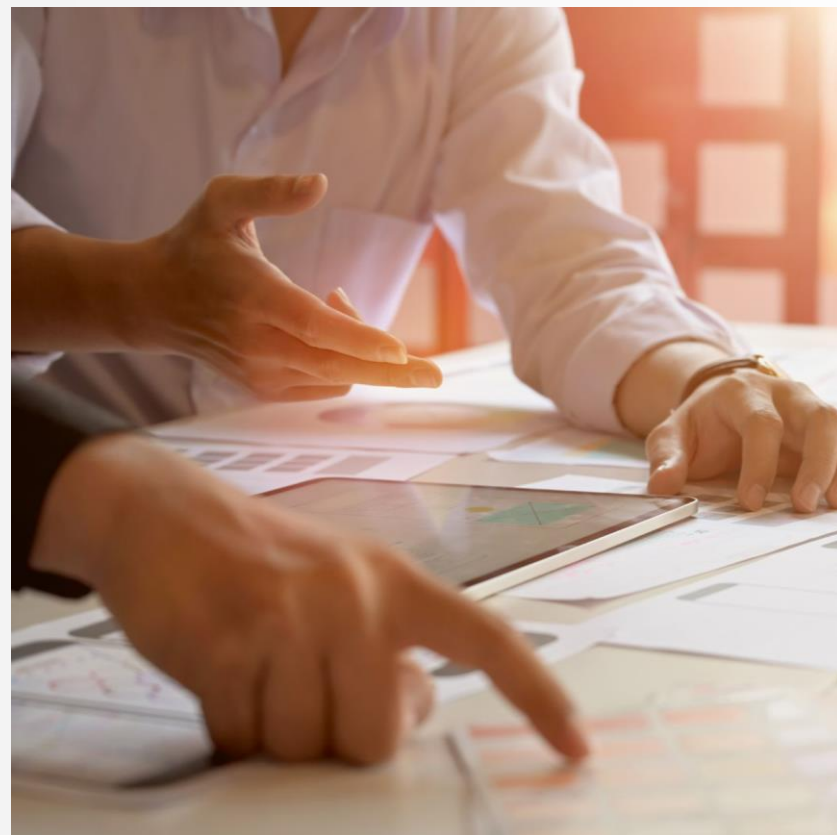
Samenwerking met buitenlandse onderaannemers:

*Focus op de nieuwe regels inzake
de ketenaansprakelijkheid in het
Vlaams Gewest*

Dieter Dejonghe – Vennoot

Veerle Van Keirsbilck –Senior Associate

16 april 2024

Inleiding: context

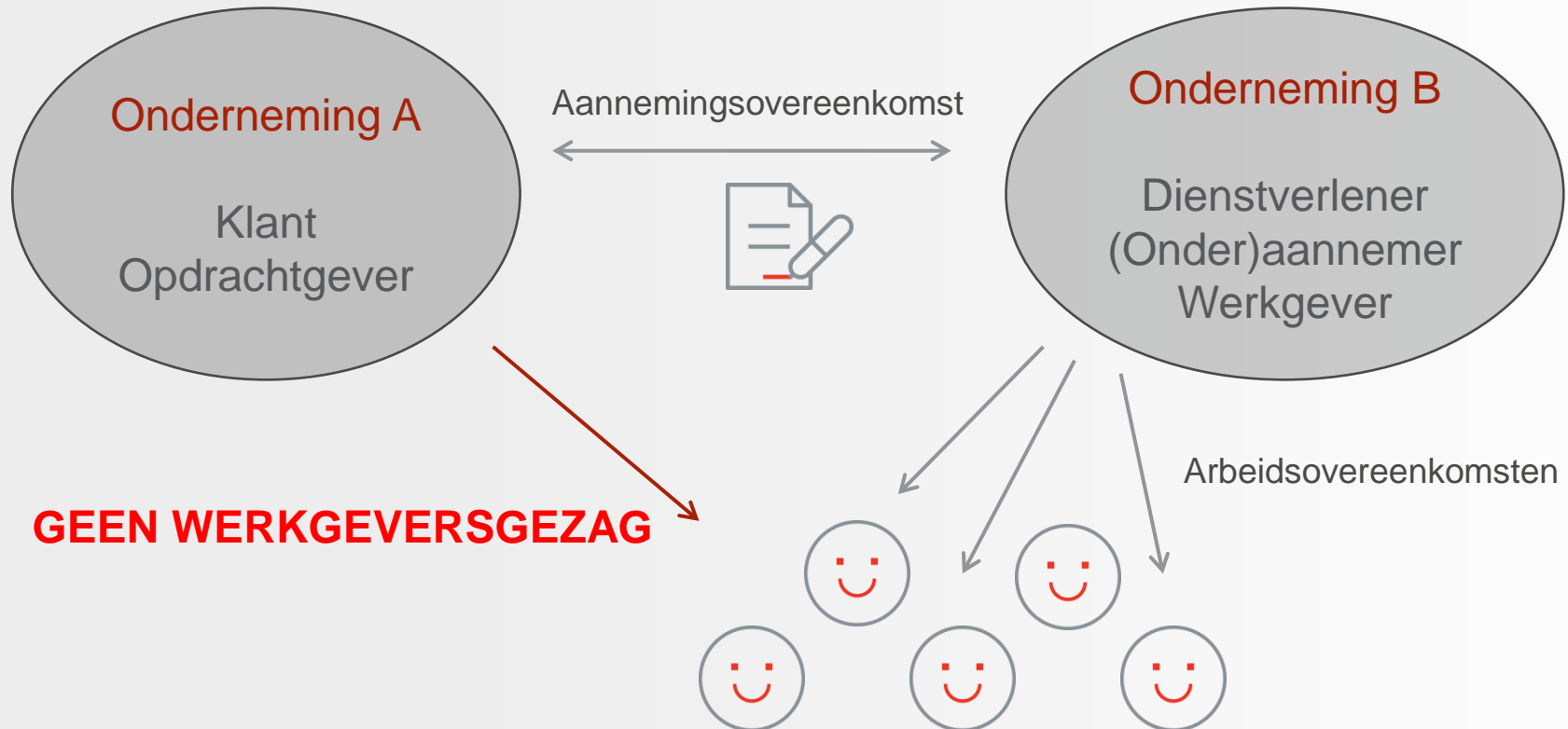
Werken met een buitenlandse onderaannemer: diverse sociaalrechtelijke aandachtspunten

Arbeidsrecht	<p>Verbod op terbeschikkingstelling</p> <p>Toepassing Belgische loon- en arbeidsvoorwaarden</p> <p>Hoofdelijke aansprakelijkheid voor het loon</p> <p>Limosa</p> <p>Toelating tot arbeid / toegang tot het grondgebied / hoofdelijke aansprakelijkheid voor illegalen</p> <p>Specifieke regels voor bepaalde werkzaamheden (werfmelding, checkin@work, inhoudingsplicht, ...)</p>
Sociale zekerheid	<p>Waar sociale zekerheidsbijdragen betalen (in België of in de uitzendstaat) ?</p> <p>Detachering vs. gelijktijdige tewerkstelling</p> <p>Document A1</p> <p>Werknemers of zelfstandigen (schijnzelfstandigheid)</p>

Verboden terbeschikkingstelling

Aanneming vs. verboden terbeschikkingstelling

Wat is verboden terbeschikkingstelling ?

Aanneming	Het uitbesteden van een opdracht (niet: het inhuren van personeel)
Verboden terbeschikkingstelling	<p>Werknemers van de (onder)aannemer behandelen alsof het eigen werknemers zouden zijn (“gezag uitoefenen”),</p> <p>Uitzonderingen op verbod:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitzendarbeid (uitzendkracht is werknemer van erkend uitzendkantoor – gebruiker behandelt uitzendkracht alsof het eigen werknemer zou zijn) - bepaalde specifieke situaties (o.a. verbonden vennootschappen) <p>Toegelaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schriftelijk overeengekomen gedetailleerde instructies die niet te ver gaan (“het werkgeversgezag niet uithollen”) - instructies geven inzake welzijn op het werk (“arbeidsveiligheid”)

Wat zijn de gevolgen bij verboden terbeschikkingstelling ?

Burgerlijk	<p>Werknemer van (onder)aannemer wordt geacht in dienst te zijn van de opdrachtgever.</p> <p>Opdrachtgever wordt hierdoor aansprakelijk om het loon (incl. vergoedingen en voordelen) en de sociale zekerheidsbijdragen te betalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geen “ontsnapping” mogelijk via contractuele clausules; - ook retroactief (binnen de verjaringstermijnen),
Strafrechtelijk	<p>Sanctie niveau 3 “verboden terbeschikkingstelling”, maar in de praktijk niveau 4 (geen Dimona):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gevangenisstraf 6 maanden – 3 jaar - Strafrechtelijke geldboete 4.800-48.000 EUR (x aantal wn’s) - rechtspersoon 24.000-576.000 EUR - Administratieve geldboete: 2.400-24.000 EUR (x aantal wn’s) - Verbeurdverklaring

Loon- en arbeidsvoorwaarden

Toepasselijke loon- en arbeidsvoorwaarden

Principe	Buitenlandse (onder)aannemer moet Belgische loon- en arbeidsvoorwaarden toepassen op zijn werknemers die in België worden ingezet
“niet mijn probleem”	Wel indien op de hoogte (vb. tarief) – risico strafrechtelijk mededaderschap Wel als verboden terbeschikkingstelling Wel indien hoofdelijke aansprakelijkheid loonbetaling

Hoofdelijke aansprakelijkheid tot betaling van de lonen van de werknemers van de (onder) aannemers

Voorzien in de (federale) Loonbeschermingswet

Algemene regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid

- PC 137 (bewakings- en toezichtsdiensten)
- PC 124 (bouw)
- PC 144 (landbouw)
- PC 145 (tuinbouw)
- PC 118 – 119 (bepaalde werken en diensten in de voedingsnijverheid)
- PC 121 (schoonmaak)

- PC 149.01 – 126 – 111 indien de werken en diensten tevens worden beschouwd als werken in onroerende staat (BTW)

Bijzondere regeling voor de rechtstreekse contractanten in de bouwsector

- PC 124 (bouw)
- PC 149.01 – 126 – 111 – 121 indien de werken en diensten tevens worden beschouwd als werken in onroerende staat (BTW)

Bijzondere regeling in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land

Inleiding – verschillende begrippen

Opdrachtgever

Aannemer

Onderaannemer (intermediarische
aannemer)

Onderaannemer

Algemene regeling van de hoofdelijke aansprakelijkheid

Uitgangspunt - niet hoofdelijk aansprakelijk	De opdrachtgever / aannemer is niet hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de lonen van de werknemers van een (onder) aannemer.
Uitzondering – wel hoofdelijk aansprakelijk	Hoofdelijke aansprakelijkheid 14 dagen na een schriftelijke kennisgeving door de inspectie dat (onder)aannemer zwaarwichtig tekortkomt in de loonbetaling.

Bijzondere regeling inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van de rechtstreekse contractant in de bouwsector

Uitgangspunt – hoofdelijk aansprakelijk	De opdrachtgever / (intermediaire) aannemer is hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de lonen van de werknemers van de rechtstreekse (onder)aannemer.
Uitzondering – niet hoofdelijk aansprakelijk	<p>Geen hoofdelijke aansprakelijkheid indien er tussen partijen een schriftelijke verklaring wordt ondertekend waarin</p> <ul style="list-style-type: none"> • de opdrachtgever / (intermediaire) aannemer de coördinaten meedeelt van de internetsite van de FOD WASO waarin de inlichtingen betreffende het verschuldigd loon zijn opgenomen; en • de aannemer / onderaannemer bevestigt dat hij het verschuldigde loon aan de werknemers betaalt en zal betalen.
Toch opnieuw hoofdelijk aansprakelijk	Hoofdelijke aansprakelijkheid 14 dagen na het ogenblik waarop de opdrachtgever / (intermediaire) kennis heeft van het feit dat de rechtstreekse (onder) aannemer niet het volledige loon betaalt.

Bijzondere regeling in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land

(Intermediaire) aannemer t.a.v. rechtstreekse onderaannemer

Uitgangspunt – hoofdelijke aansprakelijkheid	(Intermediaire) aannemer is hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het loon verschuldigd aan de werknemers die illegaal tewerkgesteld worden door de rechtstreekse (onder)aannemer.
Uitzondering – niet hoofdelijk aansprakelijk	Geen hoofdelijke aansprakelijkheid indien er tussen partijen een schriftelijke verklaring wordt ondertekend waarin de rechtstreekse onderaannemer bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen.
Toch opnieuw hoofdelijk aansprakelijk	Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de betaling van het loon verschuldigd aan de illegaal verblijvende onderdanen van een derde land vanaf dat de (intermediaire) aannemer kennis heeft van het feit dat de rechtstreekse (onder)aannemer één of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Bijzondere regeling in geval van tewerkstelling van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land

(Intermediaire) aannemer t.a.v. onrechtstreekse onderaannemer
Opdrachtgever t.a.v. (on)rechtstreekse (onder)aannemer

Uitgangspunt - niet hoofdelijk aansprakelijk	De opdrachtgever / aannemer is niet hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de lonen verschuldigd aan de illegaal verblijvende onderdanen van een derde land.
Uitzondering – wel hoofdelijk aansprakelijk	Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de betaling van het loon verschuldigd aan de illegaal verblijvende onderdanen van een derde land vanaf dat de opdrachtgever / aannemer kennis heeft van het feit dat de (onder)aannemer één of meerdere illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt.

Strafrechtelijke ketenaansprakelijkheid Vlaams Gewest

"Borealis-
schandaal" -
juli 2022

Ontwerp
decreet
december
2022

Decreet van
27 oktober
2023 (tot
wijziging van
de Wet van
30 april 1999)

Besluit van de
Vlaamse
regering?

! Decreet van 27 oktober 2023 (althans wat betreft de wijziging inzake aansprakelijkheid) is nog niet in werking getreden

! Besluit van de Vlaamse regering is nog niet gepubliceerd (presentatie op basis van de huidige ontwerp teksten)

Inleiding

'Buitenlanders'

EER/Zwitserse onderdanen

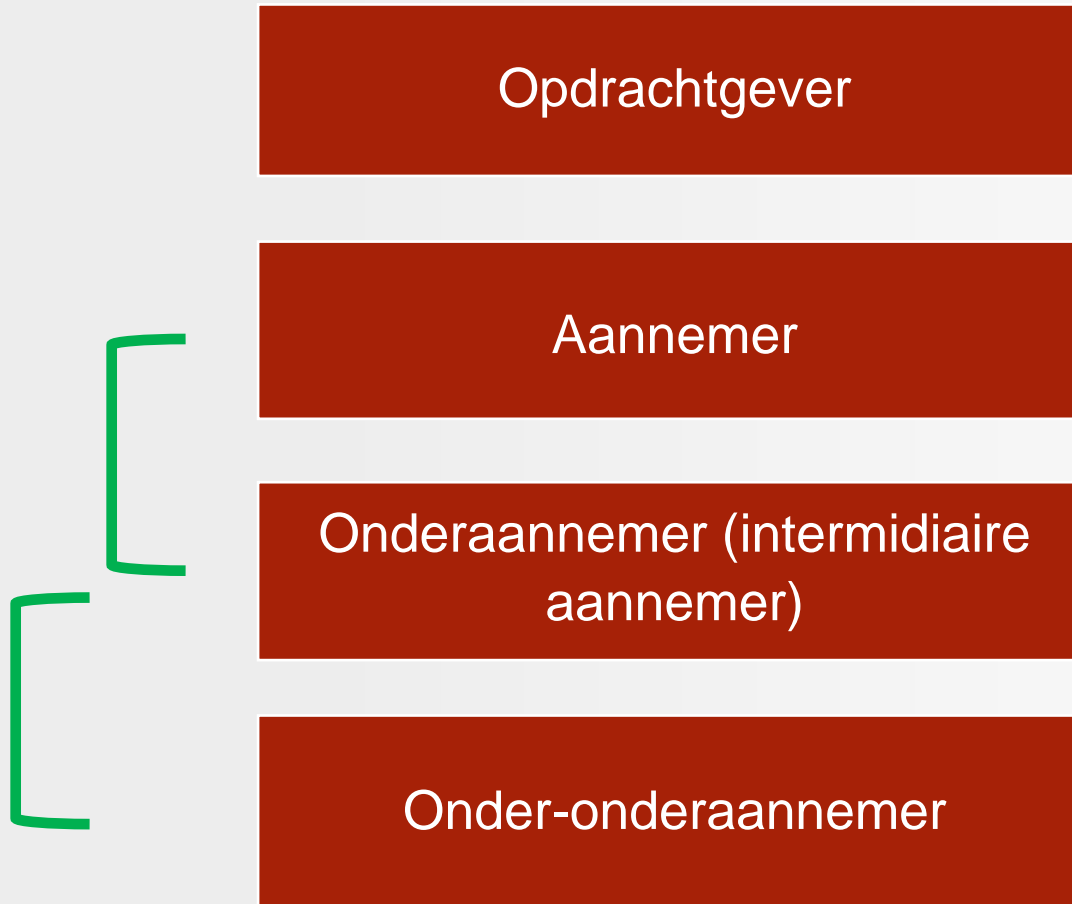
Derdelanders

Derdelanders

Regel: toelating tot arbeid		Uitzondering: vrijstelling	
Arbeidskaart B of single permit	Beroepskaart	Verblijfsgerelateerd	Werkgerelateerd
<i>Bv.</i> arbeidsmigranten in loondienst	<i>Bv.</i> zelfstandige dienstverleners	<i>Bv.</i> gezinshereniging	<i>Bv.</i> Intra-communautaire dienstverlening

Inleiding – waar situeert de wijziging zich?

Aansprakelijkheid (intermediaire) aannemer voor rechtstreekse onderaannemer

Uitgangspunt - strafrechtelijk aansprakelijk	Aansprakelijkheid van de (intermediaire) aannemer indien rechtstreekse onderaannemer met illegale werknemers of illegaal als zelfstandige werkt
Uitzondering - niet langer strafrechtelijk aansprakelijk	<p>1) Schriftelijke verklaring onderaannemer</p> <p>2) Bij de aanstelling van de rechtstreekse onderaannemer de 'gepaste' zorgvuldigheid betrachten door informatie en documenten op te vragen bij onderaannemer</p> <p>Indien de documenten niet aanwezig zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verzoek richten aan de rechtstreekse onderaannemer; - Indien onderaannemer niet ingaat op verzoek: inlichten sociale inspectie
Toch opnieuw strafrechtelijk aansprakelijk	Indien de (intermediaire) aannemer op de hoogte is van het feit dat hun rechtstreekse aannemer met een of meer illegale werknemers werkt of illegaal als zelfstandige werkt

Uitzondering (niet langer strafrechtelijk aansprakelijk)

1) Schriftelijke verklaring

“de aannemer en de intermediaire aannemer hebben een schriftelijke verklaring waarin hun rechtstreekse onderaannemer bevestigt dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt en zal tewerkstellen of een zelfstandige beroepsactiviteit uitoefent zonder toelating of gemachtigd te zijn tot een verblijf van meer dan drie maanden of tot vestiging in België.”

- Bevestiging van de rechtstreekse onderaannemer dat hij geen illegaal verblijvende onderdanen van derde landen zal **tewerkstellen**
- Bevestiging van de rechtstreekse onderaannemer dat hij/zij geen **zelfstandige** beroepsactiviteit uitoefent zonder toelating of machtiging tot verblijf

Uitzondering (niet langer strafrechtelijk aansprakelijk)

2) **Zorgvuldigheid betrachten bij de aanstelling van de rechtstreekse onderaannemer** om te voorkomen dat de rechtstreekse onderaannemer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt of een zelfstandige beroepsactiviteit uitoefent zonder toelating of gemachtigd te zijn tot een verblijf van meer dan drie maanden of tot vestiging in België

- De rechtstreekse aannemer moet volgende gegevens bezorgen:
  - Identificatie- en contactgegevens van de rechtstreekse onderaannemer;
  - Persoonlijke gegevens, gegevens over de verblijfsrechtelijke situatie en de gegevens over de tewerkstelling van de buitenlandse werknemers en buitenlandse zelfstandigen van de rechtstreekse onderaannemer (besluit Vlaamse regering – hangende)
- Indien deze gegevens niet aanwezig zijn
  - Verzoek om deze alsnog te bezorgen
  - Na verzoek niet ontvangen, de sociaalrechtelijk inspecteur onmiddellijk verwittigen

Uitzondering (niet langer strafrechtelijk aansprakelijk) – welke gegevens?

EU dienstverlening/Vander Elst-vrijstelling

(nieuw artikel 79/1, 1° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018)

Toelating tot arbeid in België

(nieuw artikel 79/1 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018)

Uitzondering (niet langer strafrechtelijk aansprakelijk) – welke gegevens?

EU dienstverlening / Vander Elst-vrijstelling	Toelating tot arbeid in België
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bewijs van geldig paspoort (of daarmee gelijkgestelde reistitel) ▶ Bewijs van recht op verblijf of de verblijfsvergunning van meer dan 3 maanden in lidstaat EER of Zwitserland ▶ L1-formulier (tenzij vrijgesteld) ▶ A1-document (of aanvraag A1-document)	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bewijs van geldig paspoort (of daarmee gelijkgestelde reistitel) ▶ Bewijs van wettig verblijf in België ▶ Bewijs van geldige Belgische toelating tot arbeid of beroepskaart ▶ Voor werknemers: Dimona-aangifte

Controle van de gegevens (eventueel bijstand externe dienstverlener)

- **Nagaan of de gegevens aanwezig zijn ('marginale controle')**
  - Wel controle van de geldigheidsdatum (bv. vervallen verblijfsvergunning)
  - Geen beoordeling van de authenticiteit of van de geldigheid van de aangeleverde documenten

- **De gegevens ter beschikking houden van de sociale inspectiediensten**

- **Niet aanwezig:**
  - Opvragen aan de rechtstreekse onderaannemer
  - Levert niet aan: onmiddellijk sociale inspectiediensten verwittigen (belang van communiceren van deadline t.a.v. onderaannemer)

Best practices

➤ Quid timing

- *“Preventieve acties die de aannemer moeten toelaten kennis te hebben van misstanden.”*
- Vóór de aanvang van de werken
- Precontractuele fase of bij elke nieuwe bestelbon

➤ Quid periodiciteit:

- *“Eenmalig laten aanbrengen”*
- Wettelijk gezien niet verplicht om opvolging te voorzien

Aansprakelijkheid (intermediaire) aannemer voor onrechtstreekse onderaannemer

Uitgangspunt strafrechtelijke aansprakelijkheid	-	geen	Geen aansprakelijkheid van de (intermediaire) aannemer indien onrechtstreekse onderaannemer met illegale werknemers/zelfstandigen werkt
Uitzondering strafrechtelijk aansprakelijk	-	toch	Indien de (intermediarie) aannemer op de hoogte is van het feit dat de onrechtstreekse aannemer met een of meer illegale werknemers/zelfstandigen werkt

Aansprakelijkheid opdrachtgever voor rechtstreekse aannemer en onrechtstreekse onderaannemer

Uitgangspunt strafrechtelijke aansprakelijkheid	-geen	Geen aansprakelijkheid van de opdrachtgever indien rechtstreekse of onrechtstreekse onderaannemer met illegale werknemers/zelfstandigen werkt
Uitzondering strafrechtelijk aansprakelijk	- toch	Indien de opdrachtgever op de hoogte is van het feit dat de rechtstreekse of onrechtstreekse onderaannemer met een of meer illegale werknemers/zelfstandigen werkt

Voorwaarde: “op de hoogte zijn”

(opnieuw) strafrechtelijk aansprakelijk indien men op de hoogte is van het feit dat de rechtstreekse of onrechtstreekse aannemer een of meer illegaal verblijvende onderdanen van derde landen tewerkstelt of met illegaal verblijvende onderdanen van derde landen samenwerkt op zelfstandige basis

Vroeger:

“Het bewijs van een dergelijke kennis kan de kennisgeving door de sociale inspectie (artikel 12/7) zijn”

Nu:

“Het bewijs van de voormelde kennis kan door de sociaalrechtelijke inspecteurs met alle mogelijke bewijsmiddelen worden aangetoond”

Toepassing in de praktijk?

Sanctie?

Strafrechtelijke sanctie	Administratieve sanctie
Gevangenisstraf van 6 maanden tot 3 jaar* Geldboete van 4.800 tot 48.000 EUR * Voor rechtspersonen een geldboete van 24.000 tot 576.000 EUR	Geldboete van 2.400 tot 24.000 EUR

Te vermenigvuldigen met het aantal betrokken werknemers met een maximum van 100

“Er zal worden voorzien in een gedoogperiode van zes maanden na de publicatie van de regelgeving in het Belgisch Staatsblad”

A black and white photograph of a hand holding a white rectangular card. The card is centered in the frame and contains the text 'Partners with you.' in a serif font. The background is a blurred image of a person's torso and arms, suggesting a professional setting.

Partners with you.

Veerle Van Keirsbilck

Advocaat – Senior associate

T +32 56 26 08 66

veerle.vankeirsbilck@claeysengels.be

www.claeysengels.be

Dieter Dejonghe

Advocaat – Vennoot

T +32 56 26 08 63

dieter.dejonghe@claeysengels.be

www.claeysengels.be